

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અનામત રાખેલ છે :૦૨/૧૨/૨૦૨૫

જાહેર કર્યો :૨૪/૧૨/૨૦૨૫

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૬૨૪૩/૨૦૨૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમુર્તી શ્રીમતી સુનિતા અગ્રવાલ

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી શ્રી ડી. એન. રેય

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના.
	✓	

=====

ભાવના નવીન તયાલ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ભારત સંઘ અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર નંબર ૧, ૨ વતી વરિષ્ઠ વકીલશ્રી શ્રી સૌરભ સોપારકર, સાથે સહાયક
શ્રી પાર્થ કોન્ટ્રાક્ટર (૭૧૫૦)

પ્રતિવાદી નંબર ૧ માટે શ્રી ચૈતન્ય એસ. જોશી (૫૮૨૭)

=====

કોરમ: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમુર્તી શ્રીમતી સુનિતા અગ્રવાલ

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી ડી. એન. રેય

સીએવી ચુકાદો

(દ્વારા: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી સુનિતા અગ્રવાલ)

૧. આ વર્તમાન અરજી દ્વારા, અરજદારો અહીં નાદારી અને દેવાળું (કોર્પોરેટ દેવાદારોના વ્યક્તિગત બાંધધરી આપનારાઓ માટે નાદારી પ્રક્રિયા માટે ન્યાયનિર્ણયક સત્તામંડળને અરજી) નિયમો, ૨૦૧૮ના ફોર્મ ઇ સાથે વાંચવામાં આવેલા નિયમ ૧૧ની ઘોષણા માંગે છે, તે હદ સુધી તે "નાદાર"ના તાત્કાલિક પરિવારના સભ્યો દ્વારા રાખવામાં આવેલી સંપત્તિઓ અને ટ્રસ્ટોને નાદારી અને દેવાળું સંહિતા, ૨૦૧૬ તેમજ ભારતના બંધારણની વિરુદ્ધ જાહેર કરે છે.

૨. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી પાર્થ કોન્ટ્રાક્ટરની મદદથી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સૌરભ સોપરકરે રજૂઆત કરી હતી કે નાદારી અને દેવાળું ધારો, ૨૦૧૬ (ટૂંકમાં "આઈબીસી") ના ભાગ ત્રીજામાં વ્યક્તિઓ અને ભાગીદારી પેઢીઓ માટે નાદારી ઉકેલ અને નાદારી આદેશની જોગવાઈઓ છે. કલમ ૭૮ (૧૭) દેવાદારના "તાત્કાલિક પરિવાર"ને વ્યાખ્યાયિત કરે છે, જેનો અર્થ થાય છે તેના જીવનસાથી, આશ્રિત બાળકો અને આશ્રિત માતાપિતા.

૩. ભાગ ત્રીજામાં સમાવિષ્ટ પ્રકરણ ચોથું વ્યક્તિઓ અને ભાગીદારી પેઢીઓ માટે નાદારી આદેશ પૂરો પાડે છે. આઈબીસીની સુસંગત કલમ ૧૨૮ અમારી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી છે કે અમારી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે કે જ્યાં કલમ ૧૨૩ હેઠળ લેણદાર દ્વારા નાદારીની અરજી પર નાદારીનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે, ત્યાં નાદાર વ્યક્તિએ નાદારીની શરૂઆતની તારીખથી સાત દિવસની

અંદર નાદારી ટ્રસ્ટીને તેની નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન રજૂ કરવું જરૂરી છે.કલમ ૧૨૯ની પેટા-કલમ (૨)માં વધુમાં જરૂરી છે કે નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવા સ્વરૂપ અને રીતમાં રજૂ કરવું પડે.

૪. ઇન્સોલ્વન્સી એન્ડ બેન્કરપ્સી (કોર્પોરેટ દેવાદારોના વ્યક્તિગત બાંધધરી આપનારાઓ માટે નાદારી પ્રક્રિયા માટે ન્યાયનિર્ણયક સત્તામંડળને અરજી) નિયમો, ૨૦૧૯ (સંક્ષિપ્તમાં 'નિયમો' ૨૦૧૯) ના નિયમ ૧૧ મુજબ નાદારી (ફોર્મ ઇ) માં નાદારીની સ્થિતિનું નિવેદન રજૂ કરવાની જરૂર છે.નિયમો ૨૦૧૯ના નિયમ ૧૧ને અમારી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે કે ફોર્મ ઇના ભાગ ૧માં કૉલમ ૪માં અગાઉના ત્રણ વર્ષ માટે અરજીની તારીખના નાદારી અને તાત્કાલિક પરિવારની સંપત્તિની યાદીની જરૂર પડે છે.વિવાદ એ છે કે કલમ ૧૨૯ની પેટા-કલમ (૧) નાદારી ટ્રસ્ટીને નાદારી જાહેર કરનાર વ્યક્તિને “તેની નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન” રજૂ કરવાની જરૂર છે.

૫. આઈ.બી.સી.ની કલમ ૭૯માં વ્યાખ્યાયિત થયેલ “તાત્કાલિક પરિવાર”માં નાદારના પરિવારના સભ્યો, એટલે કે પતિ-પત્ની, આશ્રિત બાળકો અને આશ્રિત માતા-પિતાનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો નથી, જ્યારે નાદારને નાદારી ટ્રસ્ટીને “તેની નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન” રજૂ કરવાની જરૂર છે.ફોર્મ ઇમાં સમાવિષ્ટ તાત્કાલિક પરિવારની સંપત્તિની યાદી જાહેર કરવાની

જરૂરિયાત કલમ ૧૨૯(૧)ના અવકાશની બહાર ગઈ છે, કારણ કે, કલમની જરૂરિયાત "તેની નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન" શબ્દો સાથે સ્પષ્ટ છે.

૬. કર્ણાટક રાજ્ય વિરુદ્ધ એચ ગણેશ કામથ [(૧૯૮૩) ૨ એસસીસી ૪૦૨] માં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવે છે કે અધિનિયમની જોગવાઈઓના હેતુને પૂર્ણ કરવા માટે ઘડવામાં આવેલા નિયમો અધિનિયમના અવકાશથી આગળ વધી શકતા નથી. દલીલ એ છે કે ફોર્મ ઇ ધરાવતા નિયમ ૧૧ ને અધિનિયમથી વિરોધાભાસી હોવાનું માનવું જરૂરી છે, તે હદ સુધી કે તે નાદારના તાત્કાલિક પરિવારની સંપત્તિની જાહેરાતની જરૂરિયાત છે.

૭. કેરળ એસ.ઈ.બી. વિરુદ્ધ થોમસ જોસેફ [(૨૦૨૩) ૧૧ એસ.સી.સી. ૭૦૦] માં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખીને એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કાયદાનો હેતુ પાર પાડવા માટે "નિયમ બનાવવાની સત્તા" એ સામાન્ય પ્રતિનિધિત્વ છે, તે કાયદાનો સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે. પ્રતિનિધિ કાયદાની વિભાવનાની પાછળનો મૂળભૂત સિદ્ધાંત એ છે કે વિધાનસભા પ્રતિનિધિત્વ કરે છે કારણ કે તે દરેક વિગતવારમાં તેની ઈચ્છાને સીધી રીતે લાગુ કરી શકતી નથી. સક્ષમ અધિનિયમ (જે રૂપરેખા છે) માં દર્શાવ્યા મુજબ, વિધાનસભાનો હેતુ પ્રતિનિધિ કાયદાના અર્થ અને તેને બનાવવાની સત્તાની હદ

માટે મુખ્ય માર્ગદર્શક હોવો જોઈએ.પ્રતિનિધિનો હેતુ વિધાનસભાના ઉદ્દેશ્ય કરતાં વધુ વ્યાપક પ્રવાસ કરવાનો નથી.પ્રતિનિધિનું કાર્ય તે વસ્તુની સેવા અને પ્રચાર કરવાનું છે, જ્યારે તે તેના પ્રત્યે સાચા રહે છે.કાયદા દ્વારા સોંપવામાં આવેલી સત્તા નિયમો દ્વારા સત્તાને કાયદાના અવકાશ અથવા સામાન્ય કામગીરીને વિસ્તારવા માટે સક્ષમ કરતી નથી.આવી સત્તા કાયદાના હેતુઓને વિસ્તૃત કરવાના પ્રયાસોને ટેકો આપશે નહીં, તેમને પાર પાડવાના નવા અને અલગ માધ્યમો ઉમેરશે નહીં અથવા તેના અંતથી અલગ થશે નહીં અથવા તેમાં ફેરફાર કરશે નહીં.તકરાર એ છે કે નિયમો કાયદાની જોગવાઈઓને પૂરક બનાવી શકે છે, પરંતુ મૂળ કાયદાનું સ્થાન લઈ શકતા નથી.

૮. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આઈ.બી.સી.ની કલમ ૧૨૯ની યોજના હેઠળ, પેટા-કલમ (૧) નાદારી ટ્રસ્ટીને નાદારીમાં રહેલા વ્યક્તિ દ્વારા “તેની નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન” રજૂ કરવા માટે નિર્ધારિત કરે છે.ઉપ-કલમ (૨) માત્ર એ જ નિર્ધારિત કરે છે કે આવા ઘટસ્ફોટ કરવાની રીત અને રીત શું હશે.કલમ ૧૨૯ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ ફોર્મ ઇ સૂચવતો નિયમ ૧૧, આમ, નિયમ બનાવનાર સત્તાની શક્તિના અવકાશની બહાર ગયો છે.રજૂઆત એ છે કે ફોર્મ ઇમાં નિયમ બનાવનાર સત્તાધિકારી નાદારના તાત્કાલિક પરિવારની સંપત્તિની જાહેરાતની જરૂરિયાતનો સમાવેશ કરી શક્યા ન હતા, જ્યારે કલમ

૧૨૯ની પેટા-કલમ (૧)માં સમાવિષ્ટ સક્ષમ જોગવાઈમાં માત્ર નાદારની નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન જરૂરી છે.

૯. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૭૯(૧૭) માં વ્યાખ્યાયિત થયેલ "તાત્કાલિક પરિવાર" શબ્દ કલમ ૭૯(૨) માં "સહયોગી" ની વ્યાખ્યામાં અને કલમ ૭૯(૧૪) માં "બાકાત સંપત્તિ" નો અર્થ સોંપતી વખતે, કલમ (b) (c) અને (d) માં નીચે મુજબ વંચાય છે:—

“૭૯ વ્યાખ્યાઓ.—

(૧) x x x x

x

x

(૧૪) “આ ભાગના હેતુઓ માટે “બાકાત સંપત્તિઓ” માં સમાવેશ થાય છે—

(એ) x x x x

(બી) નાદાર અને તેના તાત્કાલિક પરિવારની મૂળભૂત ઘરેલું જરૂરિયાતોને સંતોષવા માટે જરૂરી ફર્નિચર, ઘરગથ્થુ સાધનો અને જોગવાઈઓ;

(સી) દેવાદાર અથવા તેના તાત્કાલિક પરિવારના એવા મૂલ્યના કોઈપણ વ્યક્તિગત આભૂષણો કે જે ધાર્મિક પ્રથાઓ અનુસાર અલગ કરી શકાતા નથી.

(ડી) દેવાદાર અથવા તેના તાત્કાલિક પરિવારના નામે લેવામાં આવેલી કોઈપણ અવરોધ વિનાની જીવન વીમા પોલિસી અથવા પેન્શન યોજના; અને

૧૦. પ્રકરણ-૨ માં સમાવિષ્ટ કલમ ૮૧(જ)(ડી) નીચે મુજબ છે:-

“૮૧. નવા શરૂઆતના આદેશ માટે અરજી:-

(૧) x x x x

x

x

(જ) ઉપ-કલમ (૩) હેઠળની અરજીમાં નીચેની માહિતી એફિડેવિટ દ્વારા સમર્થિત હોવી જોઈએ, જેમ કે:-

(a) x x x x

x

x

(ડી) અરજીની તારીખના બે વર્ષ પહેલાં સુધી દેવાદાર અને તેના તાત્કાલિક પરિવારની નાણાકીય માહિતી;

૧૧. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે કલમ ૭૯(૨) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત થયેલ શબ્દ "એસોસિયેટ" નો ઉપયોગ કલમ ૧૦૯(૪), કલમ ૧૬૪(૩) અને (૫), કલમ ૧૬૫(૨) અને (૭) અને કલમ ૧૬૬(૨)(ઈ) માં કરવામાં આવ્યો છે.કલમ ૧૨૯ (૧) સાથે ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ વાંચવાથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે દેવાદારના તાત્કાલિક પરિવારની નાણાકીય માહિતી કે જેમને આઈબીસીની કલમ ૭૯ (૩) ના અર્થમાં કલમ ૧૨૯ હેઠળ નાદારીના આદેશ દ્વારા નાદાર જાહેર કરવામાં આવ્યા છે તે સુસંગત રહેશે નહીં.વિવાદ એ છે કે કલમ ૭૯ (૧૪) માં વ્યાખ્યાયિત "બાકાત સંપત્તિ" નો અર્થ નાદાર/દેવાદાર અને/અથવા તેના તાત્કાલિક પરિવારની કેટલીક સંપત્તિને બાકાત રાખે છે.

૧૨. વિધાનસભાએ પોતાની સમજદારીથી કલમ ૧૨૯માં "તાત્કાલિક પરિવાર" અથવા "સહયોગી" શબ્દોનો ઉપયોગ ન કરવાનું પસંદ કર્યું છે.આમ, નિયમ ૧૧ હેઠળ સૂચિત ફોર્મ ઇ મૂળ કાયદા સાથે સ્પષ્ટ રીતે અસંગત છે.

૧૩. અરજદારોના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલની આ રજૂઆત સાથે વ્યવહાર કરવા માટે, આપણે આઈ.બી.સી.ના ભાગ ત્રીજાના પ્રકરણ ત્રીજામાં સમાવિષ્ટ

જોગવાઈઓમાંથી પસાર થવાની જરૂર છે, જે "નાદારી નિરાકરણ પ્રક્રિયા" માટે પ્રદાન કરે છે.પ્રકરણ-૩ માં સમાવિષ્ટ કલમ ૯૪ થી ૧૨૦ નાદિની અદલાલી ઉકેલ પ્રક્રિયા શરૂ કરવા માટે અરજી; ઉકેલ વ્યવસાયીની નિમણૂક; ઉકેલ વ્યવસાયી દ્વારા અહેવાલ રજૂ; મોરેટોરિયમ; જાહેર નોટિસ અને લેણદારો તરફથી દાવાઓ; લેણદારોની યાદીની તૈયારી; ચુકવણી યોજના; ચુકવણી યોજના પર ઉકેલ વ્યવસાયીનો અહેવાલ; લેણદારોની મીટિંગનું આયોજન; લેણદારો દ્વારા ચુકવણી યોજનાની મંજૂરી; અને લેણદારોની મીટિંગમાં લેવાયેલા નિર્ણયોની નોટિસ; અને અંતે ચુકવણી યોજના પર ન્યાયનિર્ણયક સત્તાના આદેશની જોગવાઈ કરે છે.

૧૪. પ્રકરણ ૪ નાદારીનો આદેશ પસાર કરવાની પ્રક્રિયા પૂરી પાડે છે.કલમ ૧૨૧, ૧૨૨, ૧૨૩ એ પ્રદાન કરે છે કે કોણ નાદારી માટે અરજી કરી શકે છે અને તે કઈ રીતે દાખલ કરવી જોઈએ.કલમ ૧૨૪ અરજીની અસર માટે પ્રદાન કરે છે; કલમ ૧૨૫ નાદારીના ટ્રસ્ટી તરીકે નાદારીના વ્યાવસાયિકની નિમણૂક માટે પ્રદાન કરે છે; અને કલમ ૧૨૬ ન્યાયનિર્ણયક સત્તા દ્વારા નાદારીનો આદેશ પસાર કરવા માટે પ્રદાન કરે છે.પ્રકરણ IV માં સમાવિષ્ટ કલમ ૧૨૯, જે આપણા હેતુઓ માટે સુસંગત છે, તે અહીં નોંધવામાં આવશે:-

"૧૨૯. નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન.-

(૧) જ્યાં કલમ ૧૨૩ હેઠળ લેણદાર દ્વારા નાદારીની અરજી પર નાદારીનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે, ત્યાં નાદારી કરનાર નાદારીની શરૂઆતની તારીખથી સાત દિવસની અંદર નાદારી ટ્રસ્ટીને તેની નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન રજૂ કરશે.

(૨) નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવા સ્વરૂપ અને રીતમાં રજૂ કરવામાં આવશે.

(૩) જ્યાં નાદાર પેઢી છે, ત્યાં આદેશની તારીખે તેના ભાગીદારો પેઢીની નાણાકીય સ્થિતિનું સંયુક્ત નિવેદન રજૂ કરશે અને પેઢીના દરેક ભાગીદાર તેની નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન રજૂ કરશે.

(૪) નાદારી ટ્રસ્ટી નાદારી કરનાર અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને નાણાકીય સ્થિતિના નિવેદનમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ બાબતને સમજાવતી અથવા તેમાં ફેરફાર કરતી વધુ માહિતી લેખિતમાં રજૂ કરવાની જરૂર પડી શકે છે. ”

૧૫. કલમ ૧૨૮ની પેટા-કલમ (૧) નાદારીનો આદેશ પસાર થયા પછી શરૂ થાય છે.કલમ ૧૨૮નું વાંચન સૂચવે છે કે તે ત્યાં કાર્ય કરે છે જ્યાં કલમ ૧૨૩

હેઠળ લેણદાર દ્વારા નાદારી માટે અરજી કરવામાં આવી છે અને તેના પર નાદારીનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો છે. જરૂરિયાત એ છે કે નાદાર વ્યક્તિ નાદારી ટ્રસ્ટીને તેની નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન રજૂ કરે. નાદારી ટ્રસ્ટીને કલમ ૧૨૯ની પેટા-કલમ (૪) હેઠળ નાદારી અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને નાણાકીય સ્થિતિના નિવેદનમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ બાબતને સમજાવતી અથવા તેમાં ફેરફાર કરતી વધુ માહિતી લેખિતમાં રજૂ કરવા માટે પણ સત્તા આપવામાં આવી છે.

૧૬. ભાગ ત્રીજામાં સમાવિષ્ટ પ્રકરણ પંચમ નાદારીના વહીવટ અને વિતરણ માટેની જોગવાઈ કરે છે અને તેમાં કલમ ૧૪૯ એવા કાર્યો પૂરા પાડવા માટેની જોગવાઈ કરે છે જે નાદારીના ટ્રસ્ટીએ પ્રકરણ પંચમના ઉપલબ્ધિઓ અનુસાર કરવાના હોય છે, જે નાદારીના કાર્યોની તપાસ કરવાના હોય છે; નાદારીની મિલકતની વસૂલાત કરવાના હોય છે; અને નાદારીની મિલકતનું વિતરણ કરવાના હોય છે. કલમ ૧૫૦ નાદારી ટ્રસ્ટીને તેની બાબતોની માહિતી આપીને પ્રકરણ ૫ હેઠળના તેના કાર્યોને પાર પાડવામાં મદદ કરવા માટે નાદાર પર ફરજ નાખે છે; જરૂર પડે તેવા સમયે નાદારી ટ્રસ્ટીની હાજરી આપવી; નાદારીની શરૂઆતની તારીખ પછી (૧) નાદાર દ્વારા કોઈપણ મિલકત હસ્તગત કરવી, (૨) નાદાર પર કોઈપણ મિલકતનું હસ્તાંતરણ કરવું, (૩) નાદારની આવકમાં

વધારો કરવો; અને અન્ય તમામ બાબતો જે સૂચવવામાં આવી હોય તે અંગે નાદારી ટ્રસ્ટીને નોટિસ આપવી.

૧૭. નાદાર વ્યક્તિએ આવકમાં વધારો અથવા સંપાદન અથવા કલમ ૧૫૦ની પેટા-કલમ (૧)ની કલમ (સી) હેઠળ મિલકતની ફાળવણીની નોટિસ આપવાની હોય છે. કલમ ૧૫૦ની પેટા-કલમ (૩) માં નાદારી કરનારને કલમ ૧૩૮ હેઠળ ડિસ્ચાર્જ કર્યા પછી પણ કલમ ૧૫૦ની પેટા-કલમ (૧)ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળની ફરજો સિવાયની પોતાની ફરજો ડિસ્ચાર્જ કરવાની જરૂર છે. પ્રકરણ V માં સમાવિષ્ટ કલમ ૧૫૨ નાદારી ટ્રસ્ટીને પ્રકરણ હેઠળના તેના કાર્યોના નિકાલ માટે સામાન્ય સત્તા આપે છે જેમ કે નાદારીની મિલકતની બાબતોનું સંચાલન કરવું અને પ્રકરણ V હેઠળના કાર્યોને પાર પાડવા માટે જરૂરી હોય તેવી બાબતો કરવી.

૧૮. આઈબીસીના ભાગ ત્રીજામાં સમાવિષ્ટ સંબંધિત જોગવાઈઓનું વ્યાપક વાંચન જે વ્યક્તિઓ અને ભાગીદારી પેઢીઓ માટે નાદારી આદેશ પૂરો પાડે છે, આપણે શોધી કાઢીએ છીએ કે નાદારી આદેશ પસાર થયા પછી નાદારીમાંથી માંગવામાં આવેલી માહિતી ક્રેડિટર દ્વારા કલમ ૧૨૩ હેઠળ, કલમ ૧૨૮ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ અરજી પર આપવામાં આવે છે, જે નાદારી ટ્રસ્ટીને

પ્રકરણ V ના હેતુઓ માટે રજૂ કરવામાં આવે છે, તે નાદારીની મિલકતના વહીવટ અને વિતરણ માટે મહત્વપૂર્ણ માહિતી છે.

૧૯. નાદારી ટ્રસ્ટીને "તેની નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન" શબ્દો નિર્ધારિત ફોર્મેટમાં નાદારીની નાણાકીય સ્થિતિની જાહેરાતની જરૂરિયાતને નિયંત્રિત કરશે નહીં, એટલે કે નિયમ ૧૧ માં ફોર્મ ઈ, કારણ કે કલમ ૧૨૯ ની પેટા-કલમ (૨) માં "તેનું" શબ્દનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી. કલમ ૧૨૯ની પેટા-કલમ (૨)માં માત્ર એટલું જ જણાવવામાં આવ્યું છે કે "નાણાકીય સ્થિતિનું નિવેદન" નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવા ફોર્મ અને રીતમાં રજૂ કરવામાં આવશે અને આમ, નિયમ બનાવનાર સત્તાને અધિનિયમના હેતુઓને પાર પાડવા માટે સંબંધિત માહિતી ધરાવતું ફોર્મ નિર્ધારિત કરીને નિયમમાં જોગવાઈઓ કરવાની સત્તા આપે છે.

૨૦. પ્રતિનિધિ/નિયમ બનાવવાની સત્તાના પ્રશ્ન પર, એ નોંધવું અગત્યનું છે કે જો કે કાયદા દ્વારા સોંપવામાં આવેલી સત્તા નિયમો/નિયમો દ્વારા સત્તાને કાયદાના અવકાશ અથવા સામાન્ય કામગીરીને વિસ્તારવા માટે સક્ષમ કરતી નથી અને તે સખત રીતે આનુષંગિક છે, પરંતુ તે કાયદામાં જે ઘડવામાં આવ્યું છે તેને અમલમાં લાવવા માટે આનુષંગિક માધ્યમોની જોગવાઈને અધિકૃત કરે છે અને તે ચોક્કસ જોગવાઈને આકસ્મિક હોય તે આવરી લેશે. આવી સત્તાનો

ઉપયોગ કાયદાને પૂરક બનાવવા માટે થઈ શકે છે, પરંતુ તેને બદલવા માટે નહીં.
[સંદર્ભ :મહાયંત્ર પ્રસાદ સિંહ વિરુદ્ધ બિહાર વિધાન પરિષદ, (૨૦૦૪) ૮
એસસીસી ૭૪૭]

૨૧. ન્યાયિક તપાસના આ ક્ષેત્રમાં અદાલતોની ભૂમિકા સમજાવતા, મેકએલ્ડની
વિરુદ્ધ ફોર્ડ [મેકએલ્ડની વિરુદ્ધ ફોર્ડ, ૧૯૭૧ એસી ૬૩૨:(૧૯૬૯) ૩
ડબલ્યુ.એલ.આર. ૧૭૯ (એચ.એલ.), લોર્ડ ડિપ્લોકે નીચેના શબ્દોમાં
સમજાવ્યું છે:—

“સંસદ અને અદાલતો વચ્ચે કાયદાના સંદર્ભમાં કાર્યોનું વિભાજન
સ્પષ્ટ છે.સંસદ કાયદા બનાવે છે અને આમ કરવા માટે તેની સત્તાનો
અમુક ભાગ કોઈ ગૌણ સત્તાને સોંપી શકે છે.અદાલતો સંસદ દ્વારા
સીધા અથવા પ્રતિનિધિ કાયદાકીય સત્તાઓ હેઠળ કાર્યરત ગૌણ સત્તા
દ્વારા બનાવેલા કાયદાઓનું અર્થઘટન કરે છે.કોઈ ચોક્કસ વૈધાનિક
અથવા ગૌણ કાયદો સામાન્ય કલ્યાણને પ્રોત્સાહન આપે છે કે
અવરોધે છે તે અંગે અદાલતોનો મત અપ્રસ્તુત છે.કાયદાકીય અથવા
ગૌણ કાયદામાં ઉપયોગમાં લેવાતા શબ્દોનો અર્થ શું છે તે અંગે
અદાલતોનો નિર્ણય નિર્ણાયક છે.જ્યાં સંસદના કાયદા દ્વારા ગૌણ
સત્તાને સોંપવામાં આવેલી સત્તાઓ અનુસાર બનાવેલા ગૌણ કાયદાની

માન્યતાને પડકારવામાં આવે છે, ત્યાં અદાલત પાસે ત્રણ ગણું કાર્ય છે:પ્રથમ, સંસદના કાયદામાં જ વપરાયેલા શબ્દોનો અર્થ નક્કી કરવો કે જે ગૌણ કાયદાનું વર્ણન કરવા માટે તે સત્તાને અધિકૃત કરવામાં આવી છે, બીજું, ગૌણ કાયદાનો અર્થ નક્કી કરવો અને છેલ્લે એ નક્કી કરવું કે ગૌણ કાયદો તે વર્ણનનું પાલન કરે છે કે નહીં. ”

૨૨. અદાલતને ગૌણ કાયદાની માન્યતાને ધ્યાનમાં લેતી વખતે સક્ષમ અધિનિયમની પ્રકૃતિ, ઉદ્દેશ અને યોજનાને ધ્યાનમાં લેવી પડશે અને તે ક્ષેત્રને પણ ધ્યાનમાં લેવું પડશે કે જેના પર અધિનિયમ હેઠળ સત્તા સોંપવામાં આવી છે અને પછી નક્કી કરવું પડશે કે ગૌણ કાયદો મૂળ કાયદાને અનુરૂપ છે કે નહીં.કેરળ એસ.ઈ.બી. વિ. થોમસ જોસેફ [(૨૦૨૩) ૧૧ એસ.સી.સી. ૭૦૦] માં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે એ વાત ધ્યાનમાં રાખવી જરૂરી છે કે જ્યાં કોઈ નિયમ અથવા નિયમન કાયદાની ફરજિયાત જોગવાઈ સાથે સીધો અસંગત હોય, તો અલબત્ત, અદાલતનું કાર્ય સરળ અને સહેલું છે.પરંતુ જ્યાં દલીલ એ છે કે નિયમની અસંગતતા અથવા બિન-અનુરૂપતા સક્ષમ અધિનિયમની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈના સંદર્ભમાં નથી, પરંતુ મૂળ અધિનિયમના ઉદ્દેશ્ય અને યોજના સાથે છે, તો તેને અમાન્ય જાહેર કરતા પહેલાં કોર્ટે સાવધાનીથી આગળ વધવું જોઈએ.જેને મંજૂરી આપવામાં

આવી છે તે આનુષંગિક અથવા ગૌણ કાયદાકીય કાર્યોનું પ્રતિનિધિત્વ છે, અથવા, જેને કાલ્પનિક રીતે કહેવામાં આવે છે, વિગતો ભરવાની સત્તા.

૨૩. ઉપર જણાવેલા સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદારોના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલની રજૂઆતો સાથે કામ કરતી વખતે, નિયમ ૧૧ માં સમાવિષ્ટ ફોર્મ ઇ સીધી રીતે કલમ ૧૨૯ (૧) ની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત છે, ત્યારે એ નોંધવું અગત્યનું છે કે કલમ ૧૨૯ (૧) એ એક એવી જોગવાઈ છે જે નાદારી ટ્રસ્ટીને નાદારી જાહેર કરવા માટે નાદારીને ફરજ પાડે છે. કલમ ૧૨૯ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ફરજિયાત જાહેરાતની જરૂરિયાત નાદારીના ટ્રસ્ટીની નાદારીની નાણાકીય સ્થિતિની તપાસ કરવાની સત્તા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી, એટલે કે કલમ ૧૨૯ સાથે વાંચવામાં આવતા પ્રકરણ V હેઠળ તેના કાર્યોને પાર પાડવા માટે નાદારીની બાબતોની તપાસ કરવી.

૨૪. તેથી, એવી દલીલ કરી શકાતી નથી કે નિયમો ૨૦૧૯ના નિયમ ૧૧ સાથે રજૂ કરાયેલ ફોર્મ ઇ કાયદા (આઈબીસી)ની ફરજિયાત જોગવાઈઓ સાથે સીધી રીતે અસંગત છે. નિયમની અસંગતતા અથવા બિન-અનુરૂપતાની દલીલની તપાસ ખાસ કરીને કલમ ૧૨૯ (૧) ના સંદર્ભમાં નહીં, પરંતુ સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા જણાવવામાં આવેલી સત્તા પર સાવચેતી રાખીને મૂળ કાયદાના ઉદ્દેશ્ય અને યોજના સાથે કરવાની છે.

૨૫. ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, આવી તપાસ કરતી વખતે, મૂળ કાયદા (આઈબીસી) ના ઉદ્દેશ્ય અને યોજનાને ધ્યાનમાં રાખીને, જેની ચર્ચા અગાઉ કરવામાં આવી છે, અમને જાણવા મળ્યું છે કે આઈબીસીના ભાગ ૨ ની યોજના હેઠળ નાદારી ટ્રસ્ટી દ્વારા નાદારીના કાર્યોની તપાસ અથવા તપાસ માટે નાદારીની સંપત્તિ તેમજ નાદારીના તાત્કાલિક પરિવારની સંપૂર્ણ જાહેરાતની જરૂર પડશે જેથી એ જાણી શકાય કે નાદારીની સંપત્તિ શું હશે જે પ્રકરણ ૫ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ અનુસાર વસૂલ અથવા વિતરિત કરવામાં આવશે.

૨૬. પ્રકરણ ૫ માં સમાવિષ્ટ કલમ ૧૪૮ અને ૧૫૦ નાદારી ટ્રસ્ટી દ્વારા તપાસનો વ્યાપક અવકાશ પૂરો પાડે છે, જેમાં નાદારીની શરૂઆતની તારીખ પછી થયેલી આવકમાં વધારો અથવા વધુ સંપાદન અથવા મિલકતનું વિભાજન પણ સામેલ હશે.

૨૭. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, નિયમો ૨૦૧૮ના નિયમ ૧૧માં સમાવિષ્ટ ફોર્મ ઈ, જેમાં અગાઉના ત્રણ વર્ષ માટે અરજીની તારીખના નાદારીના તાત્કાલિક પરિવારની સંપત્તિની ચાદી જાહેર કરવાની જરૂર છે, તે કલમ ૧૨૮ની પેટા-કલમ (૧) સાથે સીધી રીતે અસંગત હોવાનું કહી શકાય નહીં. કલમ ૭૮

માં સોંપવામાં આવેલા શબ્દો “તાત્કાલિક પરિવાર” નો અર્થ આપણા દષ્ટિકોણને મજબૂત બનાવે છે, કારણ કે તેમાં દેવાદારના જીવનસાથી, આશ્રિત બાળકો અને આશ્રિત માતાપિતાનો સમાવેશ થાય છે.કલમ ૭૯(૩) માં વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ “નાદાર” એટલે આઈ.બી.સી.ના ભાગ ત્રીજામાં સમાવિષ્ટ પ્રકરણ પંચમના કલમ ૧૨૬ હેઠળ પસાર કરાયેલા નાદારી આદેશ દ્વારા નાદાર જાહેર કરાયેલ દેવાદાર.

૨૮. ઉપરોક્ત સાથે, અરજદારોના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી તમામ દલીલો કે નિયમો ૨૦૧૮ના નિયમ ૧૧માં સમાવિષ્ટ ફોર્મ ઇ મૂળ કાયદા એટલે કે નાદારી અને દેવાળું સંહિતા, ૨૦૧૬ના કાર્યક્ષેત્રથી આગળ વધી ગયું છે અને આથી તે આઈબીસી (મૂળ કાયદો)ની કલમ ૧૨૯(૧) સાથે અસંગત છે, તે બળથી રહિત છે.

૨૯. આથી, વર્તમાન અરજી રદ કરવામાં આવે છે.ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

(સુનીતા અગ્રવાલ, મુખ્ય ન્યાયમુર્તિશ્રી)

(ડી એન રાય, ન્યાયમુર્તિશ્રી)

વિષય: નાદારી અને દેવાળું સંહિતા, ૨૦૧૬ની કલમ ૧૨૯ના સંદર્ભમાં ફોર્મ ‘ઈ’
હેઠળ તાત્કાલિક પરિવારની સંપત્તિ જાહેર કરવાની જોગવાઈની કાયદેસરતા
અંગેનો નિર્ણય

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.